

YUNUS EMRE ANADOLU
İMAM HATİP LİSESİ
REHBERLİK SERVİSİ
VELİ BÜLTENİ
KASIM -2023

**OKUL BAŞARISINDA
AİLENİN ROLÜ**

OKUL BAŞARISINDA AİLENİN ROLÜ

Okul başarısı, öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerlemedir. Ancak çağdaş anlamda başarı kavramının akademik başarı ile sınıflandırılmayacağı, bilgi ve beceri gibi bilişsel davranışlar kadar, ilgiler, kişilik özellikleri ve tutumlar gibi bilişsel olmayan davranışları da içerdiği görülmektedir. Başarısızlık kavramı ise daha çok çocuğun ya da gencin uzun süreli, (bir eğitim öğretim döneminden daha uzun süre) hemen her dersten, gelişim düzeyinin ve yeteneklerinin altında başarı göstermesi ve bu başarısızlığı bir türlü telafi edememesi durumu olarak kabul edilmektedir.

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ

Bireysel Nedenler:

- * Öğrencinin bilişsel, fiziksel ve duygusal olgunluk açısından yetersiz olması.
- * Beden imajı düşük olan öğrencilerin özsaygıları ve akademik başarılarının da düşük olması.
- * Başarısızlığın devamlılığına yol açmada gelişim görevlerini gerçekleştirememek de etkilidir.

Gelişim görevi kişinin yaşamının belli bir döneminde ortaya çıkan öyle bir ödevdir ki bunun o sırada başarılması insanı mutlu kılarken, başarılammaması mutsuzluğa ve ileri ki ödevlerini gerçekleştirmesinde güçlüklerle karşılaşmasına neden olur. Bu durum, başlangıçta başarısızlığın benliğe mal olan yanını, daha sonra da kişinin ilerdeki başarısızlıklarını nasıl etkileyeceğini gösterir.

* Ortaokul ve lise yıllarına rastlayan ergenlik döneminde yoğunluk kazanan duygusal nedenler, ilgi alanlarının değişmesi ve çeşitlenmesi önemli başarısızlık nedenlerinden biridir.

Bu dönemde hızlı bir gelişme ve değişim sonucu ergenin dikkatinin zayıfladığı ve duygusal gerginlik nedeniyle içe çekildiği, kendisiyle ilgilenmenin arttığı ve belirli noktalarda yoğunlaşmayla düşünce alanının daraldığı, bütün bunların da çalışma ve başarıyı olumsuz etkilediği görülmektedir.

* Ergenlik döneminde gencin sözel olarak ifadesi daha çok gelişmiştir. Artık sadece olanı değil olabilecek olanı da anlayabilmektedir. Olasılıkları, hipotezleri, gerçekler ve gerçekdışı mantığı kavrayabilme gücüne sahiptir. Ergenin soyut düşünce yeteneğinin bu düzeye gelmiş olması beklendiğinden müfredat programı da bu doğrultuda hazırlanır. Ancak bilişsel açıdan henüz bu olgunluğa ermemiş öğrenciler başarısız olabilmektedir.

* Yaşıtlarına oranla fiziksel olarak geç olgunlaşma da gencin kendine güvenini zedelemekte, kişisel ve sosyal uyumunu bozmaktadır. Bunun getirdiği özgüvensizlik başarıyı olumsuz etkilemektedir.

* Kaygının çok yüksek yada çok düşük olması gibi motivasyon eksikliği de başarısızlığa neden olabilmektedir.

* Çocuğun ön bilgilerinin yetersiz olması, diğer bir ifadeyle bulunduğu sınıf düzeyine gelinceye kadar almış olduğu eğitimle oluşturduğu akademik temelin gereken becerileri ortaya koymasına engel olmaktadır.

* Anlayamadığı konularda soru sormaktan çekinen, utangaç, kendine güveni düşük ve sınavlarda çok heyecanlandığı için bildiği soruları dahi yapamayan, kaygılı kişilik yapısına sahip olması.

* Araştırmalar sınav kaygısı ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Yüksek sınav kaygılı öğrencilerin başarıları düşük sınav kaygılı öğrencilerin başarısından daha düşüktür. Sınav kaygısının özellikle kuruntu boyutunun performansı kötü etkilediği belirtilmektedir.

* Geçmişte aynı dersten başarısız olma veya o ders, konuyla tanışık olmama nedeniyle "**Nasıl olsa başarısız olacağım**" önyargısıyla çocuğun yeterince çalışmaması.

* Görme, işitme kaybı, bulaşıcı hastalıklar gibi nedenler ders çalışmayı engellediği ve dikkat dağınılığına neden olduğu için başarısızlığa zemin oluşturur.

* Okul olgunluğuna sahip olmama, aşırı hareketlilik, yerinde duramama ve hareketlerde kararsızlık gibi durumlarda da çocuğun dikkatinin toplanması güç olduğu için başarısızlık ortaya çıkmaktadır.

* Ailedeki birey sayısı fazla olan öğrencilerin, birey sayısı az olan öğrencilere oranla başarı seviyeleri daha düşüktür.

* Öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarının (zamanı iyi planlama ve kullanma, öğrenme motivasyonu vb.) akademik başarıyı olumlu etkilediği görülmektedir.

* Çocukta öğrenme gücü olması başarısızlığın çocuktan kaynaklanan en önemli nedenidir.

* Öğrencinin doğuştan getirdiği özelliklerin yanı sıra onun başarısını etkileyen bir faktörde öğrencinin sorumluluk alma gücünü kazanmış olmasıdır. Bunun diğer bir anlamı çalışma alışkanlığının olmasıdır.

* Bunalım ve endişe halleri çocuğun okul başarısını da engelleyici rol oynar. Psikolojik düzensizliğin belirli bazı halleri (depresyon) başarısızlık olasılığını yükseltir.

Düşünce süreci sağlıklı olmayan çocuk doğal olarak başarısız olur ve bu başarısızlık çoğu kez var olan düzensizliği daha da yoğunlaştırabilir.

* İlköğretimin son dönemleri ile lise dönemine rastlayan ergenlik döneminin özellikleri de başarıda önemli bir etkidir. Bu dönemde hızlı gelişim ve değişim sonucu ergenin dikkati zayıflamakta, daha çok kendi başına kalma isteği artmakta, belli noktalara yoğunlaşması ile ilgili düşünce alanı daralmakta, hayal dünyası içine girmekte ve bütün bunlar çalışmasını ve başarısını olumsuz etkilemektedir.

Aileye Bağlı Nedenler:

* Anne babanın arasında sağlıklı bir iletişimin olmaması, huzursuz ve kaygı verici bir ev ortamı,

* Anne babanın, kendi hayatlarındaki sıkıntılarında dolayı eleştirel ve sabırsız olması, çocuğun hatalarını talere edememesi, baskıcı tutumu, çocuğu zorlamaları, çocuğun iyi yanlarından ziyade yetersiz yanlarına yoğunlaşması, çocukta kendine güvensizliğe ve kaygıya bu da başarısızlığa yol açmaktadır.

* Anne babanın çok kaygılı olması çocuğunda kaygılanmasına neden olur. Anne babalardaki başarısızlık kaygısı başarısızlık var olmadan hatta daha çocuk okula başlamadan önce de görülür ve bazen tüm okul yaşamı boyunca sürer. Çocuğa da bulaşan bu kaygı çocuğun gerçek performansını ortaya koymasını engelleyerek başarısızlığa sebep olur.

* Çocuk üzerine gerçekçi olmayan beklentiler ve çocuğa güven duymama önemli bir nedendir. Ebeveynlerin çocuğun potansiyelinin üzerinde olan beklentilerini çocuklara yansıtması çocukta kaygı ve başarısız olma korkusu geliştirir. Çocuktan başarılı olması konusunda çok fazla beklenti içinde olmak, onun kişilik değerinin sadece başarıyla

değerlendirilmesi anlamına geldiği için, değerini anne babasının gözünde başarılı olmaya bağlanması çocukta kaygı oluşturmaktadır. Başarıda en önemli engellerden biri olan kaygı veya korku böylece ailede tetiklenmiş olur.

* Anne babanın zamanı etkili kullanma, okuma, sorumluluklarını yerine getirme konularında olumsuz model olup, bir taraftan çocuğun çok fazla televizyon izlemesine, gezmesine kızarken diğer taraftan zamanlarını hep bu şekilde geçirmeleri.

* Ödül verme yöntemini doğru kullanamayarak çocuğun, başarıyı başlı başına bir ödül olarak görmesinin engellenmesi,

* Çocuğun ders çalışmaktan başka sorumluluğu yokmuş gibi davranarak aslında gelişimi için gerekli olan arkadaşlarıyla oyun oynama, sportif faaliyetlere katılma, resim yapma, müzik dinleme, yetişkinlerle vakit geçirme gibi etkinliklerin anne baba tarafından gereksiz görülmesi hatta çocuğa bunları gerçekleştirme için izin verilmemesi. Bu tutumların yol açtığı yüksek kaygının sadece kendisi bile başarısızlığın oluşmasında önemli bir etkidir.

* Aileden çocuğa genler üzerinden aktarılan özellikler, onun bedensel ve zihinsel yapısında önemli bir yere sahiptir. Dolayısıyla çocuğun başarısında anne babadan aldığı bu genler belirleyici rol oynamaktadır. Aile aktardığı genlerle olduğu gibi çocuğu yetiştirme tarzı ve çocuğa sağladığı olanaklarla da çocuğun başarısında etkilidir.

* Ailenin eğitim hataları, ana baba tutumundaki kararsızlık, anne babanın eğitim anlayışındaki farklılık başarıyı engelleyici olabilmektedir.

*Çocuğun gereğinden fazla koruyup güvensiz bir birey haline getirmek ya da aşırı baskı ve otorite yoluyla eğitmek hatalı davranış modelleridir.

* Ailenin öğrenim durumuna bakıldığında, başarısız gruptaki çocukların anne ve babalarının başarılı gruptakilere oranla eğitim seviyelerinin daha düşük oldukları görülmektedir.

* Anne babaların kültürel yoksunluk içinde olması ve çocuklarını nasıl eğitmeleri konusunda yeterince bilinçlenmemiş olmaları başarısızlıkta önemli bir nedendir.

*Çocukların okul başarısını artırmada zihinsel yetenekler kadar, ailenin sosyal etkinliklere katılma imkânı, sosyal yaşantı bilgi ve becerisinin çeşitliliği, anne ve babanın tutum ve davranışları da etkili olmaktadır.

* Başarısızlık en çok bir işte çalışan çocuklarda görülmektedir. Bu çocuklar ders çalışmaya zaman ayıramamakta, yeteri kadar dinlenememekte, maddi sıkıntılar nedeniyle duygusal, zihinsel ve bedensel gelişimleri olumsuz etkilenmektedir.

* Aile bireylerinden birini hastalanması veya ölmesi, ana babanın ayrılması, yeni kardeşin doğması gibi değişiklikler başarı üzerinde etkili olabilmektedir.

* Gencin anne babasına karşı duyduğu, ancak doğrudan ifade edemediği kızgınlığı anne baba otoritesini reddetmek için kullanarak başarısız olması ve bu yolla anne babasından intikam almaya çalışması başarısızlığın nedenlerinden biri olabilmektedir.

*Ailenin tutumu gerçekte çocuğun algıladığı biçimde olmayabilir. Arzulanan başarıyı gösteremeyen genç aile otoritesinin bu doğrultuda algılayabilir.

* Başarısız çocukların yarısından çoğunun babalarının kendilerine zaman ayıramayacak kadar meşgul oldukları, yarıya yakınının ailesinde anne baba ilişkisinin iyi olmadığı görülmektedir.

*Ailedeki bu ilgisiz ve sorunlu ortam sadece çocuğun okul başarısını etkilememekte bununla birlikte duygusal gelişiminde de sorunlar yaratmaktadır.

*Başarısız çocukların yarıya yakınında dikkatsizlik ve dalgınlık, 3/1'inde arkadaş ilişkilerinde sorunlar, otoriteyle çatışma, yalan söyleme ve tırnak yeme gibi belli davranış problemleri gözlenmektedir.

*Okul başarısızlığıyla birlikte çocukta davranış problemi de görülüyorsa başarısızlığın kaynağının anne babanın hatalı tutumu olduğu inancı güçlenmektedir.

* Çocuk ebeveynin eğitim konusundaki düşünce ve duygularını kendine mal eder. Eğitimsel süreçlere değer veren, öğretmenin çabasına saygı duyan ebeveynler çocuğun okula karşı tutumlarını olumlu etkilerken, öğretmene saygısı olmayan ya da uzun bir eğitim görmediği halde yaşamda başarılı olan aileler genellikle olumsuz etkilemektedir. Benzer şekilde eğitimin önemli olduğunu söylemesine rağmen okuma ve öğrenmeye hiçbir kişisel ilgi göstermeyen ebeveyn, çocuğun okula duyduğu ilgiye engel olabilmektedir.

* Bazı anne babalar ilk çocukluktan itibaren çocuklarında zekâ belirtisi ararlar. Her gülümseme, her davranış, her düşünce, her soru onlar için zekâ belirtisidir. Daha sonra çocuklarına bunları sergiletmeye başlarlar.

En küçük bir hataya bile müdahale ederler. Alınan notlar, sıralamadaki düşüş, öğretmenlerin uyarısı ana babaların şiddetli tepkilerine yol açar.

Bunun çocuk için zararlı olabileceğini akıllarından geçirmezler.

Gelecekteki engelleri bir türlü düşüncelerinden silemezler ve çocuklarını bunlardan haberdar etme gereğini duyarlar. **"İyi çalışmıyorsun, böyle giderse sefalet içinde yaşayacaksın", "hayatını kurtarmazsan ömür boyu pişmanlık çekersin"** gibi yoğun endişe dolu konuşmalarla çocuklarının duygusal dengelerini bozabilmektedirler. Onlardaki bu karamsarlık çocukları da olumsuz etkiler.

* Ebeveynler başarısızlıktan tümüyle kendilerini sorumlu tutmamalıdır. Kendilerini suçlu hissettikçe başarısızlık karşısında hatalı hareket ederler. Kendileri tek sebep değildir, okul yaşamı, sistemin katılığı, bilgilerin verilmesi, öğretmenin davranışları da hesaba katılmalıdır.

* Anne babanın okula karşı tutumları çocuğu etkilemektedir. Bazı anne- babalar öğretmen ve okula karşı olumsuz tutum takınırlar.

Bu durum benzer tutumları bir süre sonra çocuğun da geliştirmesine yol açar. Bazı anne babalar ise çocuklarının okul başarılarını pek önemsemedikleri için az ödüllendirirler.

* Okul başarısını etkileyen en önemli faktörlerden biri de çocuğun sorumluluk almaya ve başladığı işi bitirmeye alışmasıdır. Bu hemen gelişen bir durum değildir.

Bebeklikten itibaren gelişen ve anne babanın kazandırdığı bir süreçtir. Eğer anne baba bu duyguyu kazandırmak için fırsatlar yaratmamışsa ve okul zamanı geldiğinde derslerinin sorumluluğunu almasını istiyorsa bu konuda bir sorun yaşamaları ihtimali kuvvetlidir.

* İyi niyetle sunulan bilgisayar, TV oyunları gibi teknolojik olanakların kullanımına sınır getirilmemesi sonucu çocukta bağımlılık yaratması da en önemli etkenlerden biridir.

VERİMLİ DERS ÇALIŞMA

Başarı programla gerçekleşir. Birey için anlamlı olan amaçların yapılmış günlük programlarla adım adım gerçekleşmesidir. Belirlenmiş "kişisel amaçlar" olmadan başarılı olmak mümkün değildir.

Amacını açık seçik belirlememiş bir kişi dümeni olmayan bir gemiye benzer. Gemi sürekli yol alır, içindekiler çalıştıklarını zanneder ancak geminin akıbeti şansa kalmıştır... Böyle bir gemi kayalara çarparak parçalanabileceği gibi, hiç ilgisiz bir limana da gidebilir.

Ders Çalışırken Dikkat Edilmesi Gerekenler:

1. Yeterli ışık alan ve uygun ısıda bir yerde çalışılmalıdır.
2. Çalışılan yerde öğrenci dikkatinin dağılmadığını, kendisini etkilemediğini de söylese, TV, müzik vb. uyarıcılardan korunmalıdır.
3. Ders masada çalışılmalı, çalışırken dikkati çekecek afiş, resim, materyaller vb. görüş alanında olmamalıdır.
4. Okul dönüşü, okulda o gün öğretilenlerin tekrarı mutlaka yapılmalıdır.
5. Tekrar yaparken önemli noktaların belirlenmesi ve tekrarın sonunda bu noktaların yeniden gözden geçirilmesi gerekir.
6. Hafta sonunda, tüm hafta içinde öğrenilenlerin (önemli noktaların) genel tekrarının MUTLAKA yapılması gerekir.
7. Birbirine benzeyen ders konuları birbiri ardına çalışılmamalıdır. Arada benzemeyen bir konu yer almalıdır. Örneğin iki sosyal ders konusu arasında sayısal ile ilgili bir konunun çalışılması verimliliği artırır.

Ödev Yapma Alışkanlığını Kazandırma

Çocuklarımızın zamanını verimli değerlendirmesini, etkili bir şekilde ders çalışmasını, ödev ve sorumluluklarını zamanında yerine getirmesini bekleriz.

Onların yapmaları gerekenleri üstlenmek yerine yol gösteren bir rehber olmayı benimsemeliyiz. Çocuğumuzun ders çalışma alışkanlığını edinebilmesi ve kendi başına verimli çalışabilmesi için, bize düşen rehberlik görevini netleştirmede üzerinde duracağımız önerilere gelin bir göz atalım:

- Aileler ödevin asıl amacının çocuğun kendisine öğretilmiş olan beceriyi kendi başına tekrarlamasını sağlamak olduğu gerçeğini hep akılda tutmalıdırlar. Aileler, çocukların verilen ödevi tamamlayabilmek için gereken beceriyi öğrenmelerini sağlamalıdırlar.
- Çocuğumuzun ödevlerine ne zaman başlayacağına kesin olarak karar vermesini isteyelim (birkaç dakika gecikebilir)
- İlk beş dakika çocuğumuzun yanında oturalım, iyi bir başlangıç yaptığından emin olalım.
- Çocuğumuzun dikkatini ödevine vermesinde, kendisinden isteneni anlamasında ona yardımcı olmaya çalışalım.
- Yeterli dinlenme araları verdiğimizden emin olalım .
- Bir saatlik bir sürede hiç ara vermemek yerine, iki saatlik bir ödev yapma süresinde sık sık aralar vermek daha iyi sonuçlar verebilir. Bu aralarda bir şeyler yiyebilir fiziksel egzersizler ya da yapmaktan hoşlandığı başka şeyleri yapabilir.
- Dinlenme aralarını elindeki bitirmesi gereken bölümü bitirdikten sonra vermesi uygun olacaktır. Aksi takdirde çocuk araya kadar kalan süreyi başka şeylerle ilgilenerek geçirir.

AİLELERE ÖNERİLER:

- Çocuklarınızın olumlu yönlerini görüp, üzerinde durunuz. Olumlu yönlerin desteklenmesi, çocuğun pek çok alanda kendine güven duymasını sağlayacaktır.

- Unutmayınız ki, çocuğunuz yaşamının en önemli değişikliklerinden birini yaşıyor. Pek çok kuralı öğrenmek ve uyum sağlamak durumunda, ayrıca derslerin sorumluluğunu da unutmamak gerekir. Bu noktada onu takdir etmek ve yapamadıklarını değil, iyi yaptıklarını vurgulamak ona yapabileceğiniz en önemli yardımdır.

- Çocuğunuz başlangıçta girdiği bu büyük çevrede kendini yalnız hissetmiş olabilir. Bu noktada onunla konuşmak ve rahatlatıcı çözümler bulmak doğru davranışlardan biridir. Zaman içinde yeni arkadaşlıklar edinmesi, sınıf içinde kendini yakın hissettiği çocuklar bulması da uyum sürecini kolaylaştırabilir.

- Çocuğunuzun okul ortamı ile ilgili kaygıları olabilir, örneğin kaybolmaktan korkabilir, hastalandığında nereye başvuracağını bilmeyebilir. Bu gibi durumlarda okuldan alacağınız bilgileri çocuğunuzla onun anlayabileceği bir dille paylaşınız. Okulun güvenli bir yer olduğu bilgisi sizler tarafından etkili bir dilde aktarılırsa uyum süreci daha kısa olur.

- Anne baba olarak sizler, çocuğunuzun yaşamında en önemli ve etkili yetişkinlersiniz. Çocuğunuzun okula başlamasıyla birlikte "öğretmeni" de onun yaşamında önemli yetişkinlerden biri oldu. Sizin öğretmenleriyle olumlu ve uyumlu bir iletişim kurduğunuzu görmek, onun hem okula ilişkin tutumunu hem de başarı düzeyini olumlu etkileyecektir.

OKUMA ALIŞKANLIĞI

- Okuma alışkanlığı, küçük yaşlarda edinilmesi gereken bir özelliktir.
- Anne baba olarak çocuğumuzun hayatının her döneminde model olmamız gerektiği unutulmamalıdır.
- Ailenin kitap okumadığı bir evde çocuğun da böyle bir alışkanlığı edinmesi beklenemez.
- Çocuğumuzu, küçük yaştan itibaren renkli ve dikkatini çekebilen kitaplarla tanıştırmalı ve mümkünse okuyacağı kitabı kendisinin seçmesine izin vermeliyiz.
- Alışkanlığı geliştirebilmek için uyumadan önce kitap okumasına zaman ayırmasını sağlamalıyız. Mümkünse bunu ortak kitap okuma saati haline getirmeliyiz.

ANNE-BABA VE OKUL İŞBİRLİĞİ

Anne-babaların, üzerinde durduğu en önemli konulardan biri, çocuklarının iyi bir eğitim alıp alamayacağıdır.

Bu açıdan anne-babaların, çocuklarının eğitim yaşantılarını nasıl destekleyecekleri önem kazanmaktadır. Anne-babalar çocuklarının okul dışındaki öğretmenleridirler.

Bu nedenle de öğretmenler, anne-babaların çocuklarına okul dışında yaptıkları eğitim uygulamalarının doğruluğundan kaygı duymaktadırlar.

Öğretmenler; “Öğrenci ne tür bir eğitim ortamında yaşıyor? Aileler çocukların ödevlerini yapmalarına ne tür yardım sağlıyorlar? Aileler, okulu ve öğretmenleri eleştiriyorlar mı? Çocuklarının okul ve derslerle ilgili sorunlarını önemseyip ilgileniyorlar mı?” gibi sorulara yanıt ararlar.

Anne-baba ve öğretmenler, çocuklara elverişli bir öğrenme ortamı oluşturmak için ortak bir çaba göstermelidirler.

Çocuğun evde oluşan ilk öğrenme deneyimleri, okuldaki öğrenme girişimlerine destek sağlayarak, öğretmenin sınıf içi uygulamalardaki başarı şansını yükseltir. Bu yüzden öğretmenlerin çocuğun aile ortamlarını iyi değerlendirmeleri ve onun daha iyi eğitimine olanak hazırlamak amacıyla aile sorumlularıyla iletişim kurmaları önemlidir.

Okulda kazandırılan davranışların, evde anne-babalar tarafından da desteklenmediği sürece okul eğitiminde başarıya ulaşmak olası değildir.

Okul ve aile iki farklı toplumsal kurumdur ve farklı beklentiler etrafında şekillenmişlerdir. Bu iki farklı kurumun çocukların eğitimleri konusunda çıkar birliğine getirilmesi gereklidir. Bu nokta velilerin herhangi bir problem olmadan ve öğretmen/öğretmenler davet etmeden de okula ara ara uğraması ve çocuğunun durumu hakkında bilgi alması önemlidir.

Öğrenci karneleri, öğrencilerin okul başarıları hakkında velileri bilgilendirmenin geleneksel yoludur. Ancak, bu karneler velilerde yanlış yorumlara neden olabilecek birçok eksik bilgiyle doludur.

Sadece her bir ders hakkında, A, B, C gibi sembolik değerlerle yapılan notlandırma, öğrencilerin ilgileri, gelişimleri, tutumları ve performansları konusunda çok sınırlı bilgi vermektedir.

Bu yüzden aileler çocuklarını karneyle değerlendirmemeli; onların okul ve öğretmenleriyle sürekli iletişim içinde olmalıdırlar.

Unutulmamalıdır ki; öğrencinin sadece akademik olarak başarılı olması, derslerinden yüksek notlar alması onun gelişimi için yeterli değildir. Onun aynı zamanda farklı alanlar da gelişmeye (spor,müzik,el becerileri vs) ve bu gelişimi sürdürürken kendisine koşulsuz şartsız destek olacak ebeveynlere de ihtiyacı vardır.